

Ávarp formanns Félagsráðgjafafélags Íslands

María Rúnarsdóttir

María Rúnarsdóttir,
formaður félagsráð-
gjafafélags Íslands

Til hamingju með fimmtú ára afmæli félagsins okkar þann 19. febrúar síðastliðinn, kæru félagsráðgjafar. Á þeim árum sem liðin eru frá stofnun Félagsráðgjafafélags Íslands hefur mikið vatn runnið til sjávar. Árið 1964, þegar félagið var stofnað, voru fjórir félagsráðgjafar á Íslandi, þær Guðrún Jónsdóttir, stofnandi Stígamóta, Kristín Gústavsdóttir, Margrét Margeirsdóttir og Margrét Steingrimsdóttir, sem lést 1990. Þær ákváðu að stofna Stéttarfélag íslenskra félagsráðgjafa og varð starfsheitið félagsráðgjafi þá fyrst til. Nú eru félagsmenn um 460 en félagsráðgjafar sem hafa fengið starfsleyfi eru öllu fleiri eða tæplega 600. Frá árinu 1999 hafa félagsráðgjafar getað sótt um sérfræðileyfi í félagsráðgjöf og hafa nú tíu félagsráðgjafar fengið sérfræðiviðurkenningu frá íslenskum yfirvöldum. Auk þeirra hafa nokkrir félagsráðgjafar sérfræðiréttindi erlendis frá. Vonir mínar standa til að á næstu árum fjölgi félagsráðgjöfum með sérfræðileyfi verulega.

Í tilefni stórafmælisins var haldið félagsráðgjafafíngi á afmælisdaginn, 19. febrúar 2014. Þingið var einnig

haldið til heiðurs dr. Sigrúnu Júlíusdóttur, prófessor í félagsráðgjöf sem fagnaði sjötugsafmæli sínu fyrr í mánuðinum. Að þinginu stóðu Félagsráðgjafafélag Íslands, Félagsráðgjafardeild Háskóla Íslands/Rannsóknastofnun í barna- og fjölskylduvernd, Hollvínasamtök Félagsráðgjafadeildar og ÍS-FORSA og Rannsóknastofnun í barna- og fjölskylduvernd. Dagurinn var sannkölluð uppskeruhátíð félagsráðgjafa og félagsráðgjafar sem fags á Íslandi og endurspegluðu málstofurnar margbreytileika starfssviðs félagsráðgjafa.

Á þinginu voru átján málstofur þar sem fluttir voru um sjötu fyrirlestrar um málefni sem félagsráðgjöfum eru hugleikin og þeir starfa við, svo sem fjölskyldumeðferð, endurhæfingu, ofbeldi í fjölskyldum, þjónustu við aldraða, fatlað fólk og innflytjendur, barnavernd, fjárhagsaðstoð sveitarfélaga, skólafélagsráðgjöf, vinnu með börnum og fjölskyldum, hamfarir, handleiðslu, fagþróun og velferð barna. Þátttaka á þessu fyrsta félagsráðgjafafíngi fór fram úr hjórtustu vonum en um 340 félagsráðgjafar og aðrir áhugasamir um félagsráðgjöf tóku þátt í dagskránni. Þingið hófst með setningu formanns Félagsráðgjafafélags Íslands. Að henni lokinni ávarpaði Eygló Harðardóttir, félags- og húsnæðismálaráðherra þingið. Hrósaði hún félagsráð-

Á Félagsráðgjafafínginu voru fyrrum formenn félagsins og ritnefnd Félagsráðgjafafélagsins heiðruð.

Afmælisbarnið Sigrún Júlíusdóttir, Lára Björnsdóttir fundarstjóri og Sigríður Jónsdóttir sem var í undirbúningsnefnd þingsins

gjöfum fyrir störf sín og ræddi mikilvægi félagsráðgjafar í samfélaginu. Dr. Kristín Ingólfssdóttir, rektor Háskóla Íslands, ávarpaði einnig þingið í tilefni af stórafmæli dr. Sigrúnar Júlíusdóttur og þakkaði henni framlag sitt til uppbyggingar Háskóla Íslands. Tveir hátíðarfyrrlestrar voru aukin heldur fluttir í tilefni afmæla. Dr. Vivien Cree, prófessor í félagsráðgjöf við Edinborgarháskóla, fjallaði um femínisma og sögu félagsráðgjafar og dr. Steinunn Hrafnisdóttir, deildarforseti Félagsráðgjafardeildar Háskóla Íslands, og Bjarney Kristjánsdóttir, formaður Hollvínasamtaka Félagsráðgjafardeildar, fluttu fyrirlestra um ævi og starf dr. Sigrúnar Júlíusdóttur. Lára Björnsdóttir, félagsráðgjafi, fyrrum félagsmálastjóri Reykjavíkurborgar og formaður Velferðarvaktarinnar síðastliðin fimm ár var ráðstefnustjóri og sleit hún þinginu með þessum orðum:

Hver erum við og hvers vegna höfum við valið okkur þetta starf og þau hlutverk sem störfunum fylgja? Í hvaða liði erum við sem stétt og starfsmenn? Erum við málsvavar notenda eða samfélagsins og þá kerfisins?

Formaður og varaformaður Félagsráðgjafafélags Íslands, María Rúnarsdóttir og Steinunn Bergmann

Munum að þeir hagsmunir fara ekki alltaf saman. Ég tel að nú þegar við erum komin til nokkurs þroska og hin akademíska menntun í góðum farvegi sé þetta tímabært verkefni. Viljum við breyta heiminum og þá hvernig?

Félagsráðgjafabýging 2014 var fyrsti viðburður félagsins á því afmælisári sem fram undan er. Það er von mín að þing sem þetta verði reglulegur viðburður og félagsráðgjafar hvaðanæva að á landinu komi saman til að kynna rannsóknir á sviði félagsráðgjafar, nýjungar í þróun fags og greinar, ræða hugmyndafræði og þróun nýrra úrræða.

Það má ljóst vera að mikil þekking liggur hjá félagsráðgjöfum sem starfa á fjölbreyttum vettvangi og samfélagsleg áhrif þeirra eru mikil, bæði í þekkingarsköpun og í þróun samfélagslegra lausna. Umsagnir um þingið sýna að dagurinn var félagsráðgjöfum hvatning, þeir fylltust eldmóði og þingið veitti þeim faglegan innblástur. Ég hvet félagsráðgjafa til að hefja andann yfir dagleg verkefni sín og velta fyrir sér hvað þeir vilja kynna á næsta félagsráðgjafabýgingu.

Um 360 manns, félagsráðgjafar og aðrir gestir, mættu á Félagsráðgjafabýgingu 2014 sem var haldið í tilefni af 50 ára afmæli Félagsráðgjafafélagsins og sjötugsafmæli Sigrúnar Júlíusdóttur

Félagsráðgjafar í Ósló

Fræðsluferð um flóttafólk og hælisleitendur

Hilma Sigurðardóttir

Hilma Sigurðardóttir, félagsráðgjafi, Velferðarráðuneyti

Árið 2011 var stofnuð Fagdeild fjölmeningarfélagsráðgjafa af nokkrum félagsráðgjöfum sem höfðu í störfum sínum lagt áherslu á þjónustu við innflytjendur, flóttafólk og hælisleitendur. Frá aldamótum hefur erlendum ríkisborgurum á Íslandi fjölgað töluvert og félagsráðgjafar hafa fundið fyrir breytingum á starfssviði sínu í kjölfar þess. Því hefur verið haldið fram að verkefni Íslands sem fjölmeningarsamfélags hafi birst 10–15 árum síðar en meðal nágrannaþjóða okkar, og því var ákveðið að leita í reynslubrunn þessara þjóða til að meta hvernig nýta mætti þekkingu þeirra í velferðarþjónustu á Íslandi.

Sótt var um styrk til Leonardo starfsmenntasjóðs til að afla aukinnar þekkingar á vinnuaðferðum Norðmanna og Dana í vinnu með flóttafólki og hælisleitendum. Styrkur fékkst fyrir tveimur fimm daga ferðum fyrir þrjá félagsráðgjafa í hvora ferð. Fagdeildin sendi út bréf með boði um þátttöku í ferðunum. Úr varð 14 manna sérfræðingahópur (10 félagsráðgjafar) frá velferðarráðuneyti, Fjölskyldu- og félagssviði Reykjanesbæjar, Rannsóknastofu í barna- og fjölskylduvernd, Barnaverndarstofu, Félagshjónustusviði Seltjarnarnesbæjar og frá Velferðarsviði, Mannréttindasviði, Barnavernd og Skóla- og frístundasviði Reykjavíkurborgar, auk Þjónustumiðstöðvar Miðborgar og Hlíða.

Eftirfarandi staðir voru heimsóttir:

IMDI (n. Integrerings- og mangfoldsdirektoratet) er stjórnsýslustofnun sem heyrir til velferðarráðuneyti Noregs. IMDI hefur umboðs- og ráðgjafarhlutverk gagnvart sveitarfélögum, atvinnulífni og öðru er varðar innflytjendur. Hjá IMDI starfa yfir 200 starfsmenn.

Háskólinn í Ósló og Akurhús. Þar hittu hópurinn tvo prófessora í félagsráðgjöf sem kynntu barnaverndarnám með áherslu á fjölmeningu fyrir starfandi félagsráðgjafa.

Bærum er sveitarfélag í nágrenni Ósló sem hefur sérhæft sig í þjónustu við flóttafólk og hælisleitendur. Flóttamannaskrifstofa (n. Flyktningkontoret) Bærum var heimsótt. Þar fékk hópurinn innsýn í störf sveitarfélags með sérhæfingu í þjónustu við flóttafólk og nánari fræðslu um móttökuverkefni Noregs (n. *introduktory program*).

„Quo Vadis?“ er valdeflingar- og framleiðslumiðstöð fyrir innflytjendur (e. Growth and Production Centre for Immigrants). Hópurinn heimsótti skóla-byggingu fyrir konur þar sem unnið er að fjárhagslegu sjálfstæði og bættri sjálfsmynd þeirra. Kennnd er norska og önnur undirstöðumenntun. Þar eru vinnustofur með vefstólum, þrjónavélum, saumavélum og keramikstofa. Framleiðslan er seld í verslun „Quo Vadis?“ ásamt öðrum varningi eins og Hal-Al kjöti.

Vinnustofa í Quo Vadis

RVTS (n. Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging) er miðstöð ríkisspítala um ofbeldi, áfallastreitu og forvarnaðgerðir gegn sjálfsmorðum. Í kjölfar hryðjuverkanna í júlí 2012 hefur Noregur skipulagt miðlæga ráðgjafarmiðstöð sem annast svæðisbundna stuðningsþjónustu við sérfræðinga á vettvangi.

Bydel Gamle Oslo er eina hverfi Óslóborgar sem hefur sérstaka miðstöð fyrir flóttafólk og innflytjendur. Greint var frá vinnu miðstöðvarinnar við móttökuverk-

efni, sagt frá stuðningsaðilum fyrir flóttafólk sem talar móðurmál viðkomandi (e. *link-worker*, n. *miljø*) og þjónustu við börn sem koma til Noregs án fylgdar forráðamanna.

Fjölskylduhúsið (n. *Familiehuset*) er miðstöð sem sinnir velferðarþjónustu við börn og fjölskyldur í hverfinu Gamle Oslo. Markmiðið er að tryggja samræmi í þjónustu við fjölskyldur í hverfinu og mæta þörfum fjölbreyttra fjölskyldna með ríkri áherslu á forvarnir. Unnið er í þverfaglegum teymum þar sem málefnum einstakra fjölskyldna og hópa er fylgt eftir. Fjölbreyttur hópur fagfólks með ólíkan bakgrunn starfar í húsinu. Náið samstarf er við innflytjendasamfélög.

UDI er Útlendingastofnun Noregs. Þar kynnti hópurinn sér meðferð hælisumsókna, skipulag þjónustu við hælisleitendur og ólíkar hælismiðstöðvar. Starfsmenn Útlendingastofnunar sem vinna mál hælisumsækjenda fylgja málum eftir frá upphafi, taka viðtöl og ákvarðanir um leyfisveitingar. Jafnframt var greint frá því hvernig tekið er á málum viðkvæmra hópa eins og barna og mögulegra fórnarlamba mansals.

Sá rauði þráður sem við blasti í öllum þessum heimsóknum var sá hve Norðmenn eru ríkir af sérfræðipækkingu og sérúræðum á mörgum þjónustusviðum. Jafnframt vakti það athygli hve miklum fjármunum er varið í málaflökkinn. IMDI virðist vera sterkur bakbjarl sveitarfélaganna og veitir ráðgjöf, upplýsingar og setur ramma um þjónustu sem sveitarfélögum er síðan fjálst að móta í samræmi við eigin stefnu. Bærum og Gamle Oslo búa yfir mikilli sérfræðipækkingu og hafa þróað öflugt starf þegar kemur að móttöku flóttamanna. Áhugavert var að heyra um stuðningsaðila sem tala móðurmál viðkomandi flóttafólks. Þeir hljóta að vera mikilvægur stuðningur fyrstu vikunnar og mánuð-

ina eftir flutninga og sterkur tengiliður milli flóttafólks og starfsmanna sveitarfélaga.

Að öðrum ólöstuðum var „Quo Vadis?“ einn af upphaldsstöðum hópsins. Þar mátti sjá tugi ef ekki hundruð kvenna ganga um skólabygginguna. Hópurinn fékk að sitja norskutíma og kynnst konunum lítilliga. Auk þess voru vinnustofumar skoðaðar. Heimsókninni lauk að sjálfsögðu í verslun miðstöðvarinnar þar sem íslenski hópurinn tók upp veskin og fjárfesti í fallegum handgerðum munum sem þær konur hafa unnið sem tekið hafa þátt í starfi „Quo Vadis?“

Starfsemi RSVT-teymisins á ríkisspítalanum í Ósló er til mikillar eftirbreytni og hana gæti íslenskt velferðarkerfi svo sannarlega tekið upp og lagað að íslenskum veruleika. Lýsingarnar á námskeiðinu hjá félagsráðgjafardeild háskólans fékk íslenska hópin svo sannarlega til að hugsa um störf sín. Eftir þá heimsókn var talað um hversu gott það væri að minna félagsráðgjafann í sér á að líta inn á við og hugsa um hlutdeild eigin persónu í vinnslu mála.

Helsta áskorun íslenska hópsins er að líta til baka og velta því fyrir sér hvað læra megi af sérfræðingum Norðmanna. Þjónustuna þarf að staðfæra svo að hún nýtist þeim fámenna hópi flóttamanna sem kemur til Íslands og haga því á þann hátt að aðrir innflytjendur fái notið góðs af. Smæð íslensks samfélags ætti að gera alla samvinnu einfaldari og aðgengilegri og auðveldla þannig samþætta þjónustu við flóttafólk og innflytjendur. Í stað þess að stofna sérúræði má vel skerpa á störfum sérfræðinga innan velferðarþjónustu og auka samstarf við félagsamtök og menntastofnanir.

Að þessu sögðu verður að greina frá orðum prófessoranna í félagsráðgjöf sem heimsóttir voru. Eftir áhugavert erindi spurðu fróðleiksþyrstir Íslendingar um bækur og annað efni sem nýst gæti íslenskum félagsráðgjöfum og nemum í félagsráðgjöf. Svar prófessoranna var einfalt: „Just do social work!“

Skilaboðin eru skýr og einföld. Félagsráðgjafar þjóna ýmsum hópum með mismunandi þarfir og ólíkan menningaruppruna. Þjóðerni eða etnískur uppruni kallar ekki á annars konar nálgun eða menningarnæmi en annar menningaruppruni, hvort sem hann markast af kyni, fötlun, ólíkum átthöfum eða aðstæðum í fjölskyldu. Við þurfum alltaf að rýna í aðstæður einstaklinga og sjá þær í ljósi heildarmyndarinnar.

RBF og rannsóknir um innflytjendamál og fjölmenningu

Elísabet Karlsdóttir

Elísabet Karlsdóttir, félagsráðgjafi MA, framkvæmdastjóri Rannsóknastofnunar í barna- og fjölskylduvernd

Hjá Rannsóknastofnun í barna- og fjölskylduvernd (RBF) látum við okkur málefni innflytjenda og flóttafólks varða. Staðið hefur verið að tveimur rannsóknum á sviðinu, annars vegar *Flóttabörn á Íslandi: Niðurstöður rannsókna á viðhorfum og reynslu flóttabarna*, unnin af félagsráðgjöfunum Guðbjörgu Ottósdóttur og Helenu N. Wolimbwa og gefin út í *Ritröð RBF* í janúar 2011. Þá var rannsókn félagsráðgjafanna Hilmu Hólmfríðar Sigurðardóttur og Ástu Guðmundsdóttur og félagsfræðingsins Ásdísar A. Arnalds, *Félagslegar aðstæður pólskra barnafjölskyldna í Reykjavík*, gefin út í skýrslu á vegum RBF í mars 2011.

Stefnt er að frekari rannsóknum á sviðinu og var það fagnaðarefni þegar framkvæmdastjóra bauðst síðastliðið haust að fara með fjölmenningsráðgjöf-

um í fimm daga fræðsluferð til Ósló til að kynna sér starfsemi stofnana sem koma að málefnum flóttafólks og hælisleitenda. Ferðin var gagnleg og sérstaklega var áhugavert hvernig Norðmenn hafa byggt upp móttökuverkefni til að auðvelda flóttafólki og hælisleitendum aðlögun í norsku samfélagi. Í ferðinni sköpuðust jafnframt tengsl við aðra sérfræðinga. Margar hugmyndir kviknuðu um hvernig mætti nýta þekkinguna og yfirfæra hugmyndir yfir á íslenskt samfélag með fræðslu og kynningum.

Því næst sótti RBF, í samstarfi við Velferðarsvið Reykjavíkurborgar og Mannréttindaskrifstofu Reykjavíkur, um styrki til að þróa tvær hugmyndir að verkefnum sem áformað er að hefjast handa við á árinu. Annað verkefnið er að kanna afdrif flóttafólks sem hefur komið til Reykjavíkur á síðustu árum og hitt er móttökuverkefni sem miðar að því að þróa þær hjargir sem þegar finnast í íslensku samfélagi flóttafólki og innflytjendum til hagsbóta.

Nýr doktor á sviði félagsráðgjafar

Cynthia Lisa Jeans

Þann 12. júlí 2013 varði Cynthia Lisa Jeans, félagsráðgjafi doktorsritgerð sína við Department of Social and Policy Sciences, University of Bath, Bretlandi. Ritgerðin ber titilinn: „Children's rights in policy and poverty: An analysis of Iceland, Norway & the UK“. Leiðbein-

endur voru dr. Tess Ridge, prófessor og dr. Susan Harkness, dósent við University of Bath. Andmælendur við vörminu voru dr. Tina Skinner, lektor við University of Bath og dr. Debbie Watson, lektor við University of Bristol. Cynthia starfar nú sem aðjúnkt við Félagsráðgjafardeild Háskóla Íslands.

Ritgerðina verður hægt að nálgast á heimasíðu University of Bath innan skamms. Slóðin er: opus.bath.ac.uk.

Baráttan fyrir lögverndun starfa félagsráðgjafa heldur áfram

María Rúnarsdóttir

María Rúnarsdóttir,
formaður Félagssráð-
gjafafélags Íslands

Félagssráðgjafafélag Íslands hefur farið þess á leit við félags- og húsnæðismálaráðherra og heilbrigðisráðherra að sértæk svið á starfsvettvangi félagsráðgjafa verði lögvernduð. Frá stofnun hefur félagið haft það á stefnuskrá sinni að kynna og vekja athygli stjórnvalda á mikilvægi félagsráðgjafar í íslensku samfélagi. Baráttan fyrir

lögverndun starfa er félagsráðgjöfum vel kunn en félagið hefur fundað reglulega með stjórnvöldum um málið frá 1970, síðast árið 2008. Fáum árum eftir stofnun félagsins komu upp áhyggjur hjá félagsmönnum að aðrir yrðu þjálfaðir til að gegna félagsráðgjafastörfum enda ekki margir félagsráðgjafar starfandi á Íslandi á þeim tíma. Var þá ákveðið að fá starfsheitið lögverndað og náðist það fram árið 1975. Var lögverndun starfsheitisins ein sú fyrsta á sviði velferðarþjónustu. Árið 1990 bættist annar áfangi við þegar félagsráðgjafar fengu möguleika á að kalla sig sérfræðinga í sérgrein innan félagsráðgjafar að uppfylltum skilyrðum um sérfræðileyfi.

Enn koma upp tilvik þar sem ráðinn er einstaklingur með aðra menntun en félagsráðgjöf í störf þar sem félagsráðgjöf skal veitt. Nú eru félagsráðgjafar á Íslandi um sex hundruð og því meiri möguleiki en áður á að byggja upp faglega þjónustu og ráða til þess félagsráðgjafa. Félagssráðgjafafélag Íslands telur brýnt að störf félagsráðgjafa á sértækum sviðum verði lögvernduð, sér í lagi í félagsþjónustu, barnavernd og heilsugæslu. Menntun félagsráðgjafa býr þá undir það að sinna störfum á þessum vettvangi en félagsráðgjafar eru eina fagstéttin sem hefur félagsmálalöggjöf og meðferð barnaverndarmála sem skyldufög í námi sínu auk þess sem þeir fá fræðilega þekkingu og klíniska þjálfun í vinnuaðferðum félagsráðgjafa, viðtalstækni, vinnu með börnum og unglingum, hópavinnu, fjölskylduvinnu og meðferð.

Þegar lög á sviði félags- og heilbrigðismála eru skoðuð má sjá að víða er kveðið á um að veita skuli félagslega ráðgjöf en störf félagsráðgjafa eru ekki skilgreind í lögnum heldur er farið almennum orðum um að starfsfólk með menntun í félagsráðgjöf, sérhæft starfslið eða á hliðstæðu sviði skuli veita félagslega ráðgjöf sem löggin kveða á um. Undantekningar frá þessu eru lög um fóstureyðingar og ófjóssemisaðgerðir nr. 25/1975, lög um tæknifjörgun og notkun kynfruma og fósturvísa manna til stofnfrumurannsókna nr. 55/1996 og lög um málefni aldraðra nr. 125/1999 en í þeim kemur skýrt fram að félagsráðgjafar skuli koma að því mati sem löggin kveða á um.

Ýmis fordæmi eru fyrir lögverndun starfa tiltekinnar starfsstétta. Sem dæmi má nefna að í lögum um menntun og ráðningu kennara og skólustjórnaenda við leikskóla, grunnskóla og framhaldsskóla nr. 87/2008 er kveðið á um að ekki færri en tveir þriðju hlutar stöðugilda við kennslu, umönnun og uppeldi barna í hverjum leikskóla skuli teljast til stöðugilda leikskólakennara. Í lögnum er einnig undanþáguheimild sem felur í sér að ef enginn leikskólakennari sækir um auglýst leikskólakennarastarf er heimilt að ráða í starfið til bráðabirgða, til eins árs í senn, einstakling sem er ekki leikskólakennari. Sambærileg ákvæði má finna í lögnum hvað varðar grunnskólakennara. Einnig má geta þess að í grunnskólalögum nr. 91/2008 er tekið fram að nemendur eigi rétt á að njóta náms- og starfsráðgjafar frá aðilum sem uppfylla skilyrði um náms- og starfsráðgjafa.

Félagssráðgjafafélag Íslands telur nauðsynlegt að sértæk störf félagsráðgjafa njóti lögverndunar líkt og önnur störf þannig að ekki sé hægt að ráða aðra en félagsráðgjafa til að sinna félagsráðgjöf líkt og staðan er nú. Dæmin sýna að stjórnvöld hafa til þessa og jafnvel nýverið lögverndað tiltekin störf fagstétta svo sem leikskólakennara og náms- og starfsráðgjafa í grunnskólum og krefst félagið þess að hið sama gildi um störf félagsráðgjafa. Þannig verði fagleg þjónusta tryggð.

Ólafíuhátíð

Frá myrkri til ljóss

Morgunverðarfundur til minningar um Ólafíu Jóhannsdóttur
Fædd 22. október 1863 – 150 ára

Edda Ólafsdóttir,
félagsráðgjafi,
Mannréttindaskrif-
stofu Reykjavíkurborgar

Þann 22. október sl. voru 150 ár liðin frá fæðingu Ólafíu Jóhannsdóttur sem var mikill frumkvöðull og byltingarkona í líknar- og mannúðarmálum.

Stjórn Félagsráðgjafafélags Íslands ákvað að halda morgunverðarfund til að minnst Ólafíu og heiðra minningu hennar sem eins af frumkvöðlum félagsráðgjafar á Íslandi. Í hugum margra er hún fyrsti íslenski félagsráðgjafinn.

Í undirbúningshópnum voru kallaðar til konur sem hafa haft brennandi áhuga á hugsjónakonunni Ólafíu. Í hópnum voru Edda Ólafsdóttir, Eldey Huld Jónsdóttir, Elísabet Þorgeirsdóttir, Guðrún Þorgerður Ágústsdóttir, Hilma H. Sigurðardóttir og Sigrún Júlíusdóttir. Það þótti við hæfi að halda morgunverðarfundinn á afmælisdegi Ólafíu, 22. október.

Á þessum fundi flutti dr. Sigríður Dúna Kristmundsdóttir, erindi um hugsjónakonuna Ólafíu Jóhannsdóttur sem hún kallaði „Listin að umgangast útigangskonur“. Þá flutti dr. Sigrún Júlíusdóttir, prófessor í félagsráðgjöf, erindi sem nefndist „Mannkærleikur, fagið og fræðin“. Að lokum fjölluðu félagsráðgjafarnir Elísabet Þorgeirsdóttir og Guðrún Þorgerður Ágústsdóttir um vinnu félagsráðgjafa með heimilislausum í dag undir yfirskriftinni „Arfur Ólafíu“. Edda Ólafsdóttir, félagsráðgjafi á Mannréttindaskrifstofu Reykjavíkurborgar, var fundarstjóri. Að loknum morgunverðarfundinum fór hópur kvenna í aðalbyggingu Háskóla Íslands þar sem brjóstmynd af Ólafíu er að finna. Lagður var blómvöndur við minnisvarða hennar.

Ólafía fæddist að Mosfelli í Mosfellssveit 22. október 1863. Saga hennar er samofin sögu íslenskra kvenna á ofanverðri 19. öld. Hún var í forystu íslenskr-

ar kvennabaráttu, hún barðist fyrir mannréttindum og félagslegu réttlæti, hún naut mikillar virðingar og vakti hvarvetna athygli fyrir fyrirlestra sína sem hún hélt á vegum Hvítabandsins víða um heim.

Ólafía sinnti leitar- og vettvangsstarfi í Noregi meðal heimilislausra kvenna, drykkjumanna, fanga og vændiskvenna. Hún bjó meðal þeirra og barðist fyrir réttindum þeirra og var kölluð „boðberi kærleikans“. Árið 1916 gaf hún út bókina *De ulykkeligste (Aumastar allra)* sem vakti mikla athygli og er mikilvæg heimild um liðan og aðstæður kvenna í miklum vanda. Þegar fangar í norska ríkisfangelsinu fréttu lát Ólafíu sumaríð 1924 fóru þeir út í fangelsigarðinn og bjuggu til blómabeð til minningar um hana, og var þeim reit viðhaldið í 40 ár.

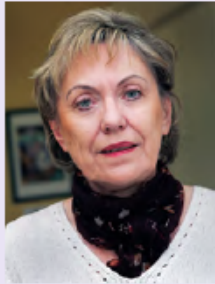
Norðmenn hafa haldið minningu Ólafíu á lofti. Í Ósló hefur gata verið nefnd eftir henni og stytta af henni er í miðbænum. Olafiaklinikken, ein stærsta kynsjúkdómadeild Norðurlanda, er einnig nefnd eftir henni. Í forvarmaráttaki sem Norðmenn stóðu fyrir árið 1980 vegna alnæmis voru framleidd eldspýtnabréf með mynd af Ólafíu með áletruninni „Ólafía foreslár kondom“ eða „Ólafía mælir með smokknum“.

Það er umhugsunarvert hve Íslendingar þekkja lítið til Ólafíu Jóhannsdóttur. Reyndar varð á því breyting þegar Sigríður Dúna Kristmundsdóttir sendi frá sér bókina *Ólafía* árið 2006, en sú bók hefur aukið þekkingu Íslendinga á henni.

Það er full ástæða til að minnst Ólafíu og arfleifðar hennar meðal félagsráðgjafa í dag. Hún var mikill frumkvöðull og baráttukona sem barðist fyrir mannréttindum skjólstæðinga sinna og félagslegu réttlæti. Hún hafði næman skilning á aðstæðum þeirra og lagði mikla áherslu á að koma fram við þá af virðingu og jafnræði og mæta þeim þar sem þeir eru staddir.

Nýr sérfræðingur í félagsráðgjöf

Margrét Sigurðardóttir

Þann 4. febrúar 2014 fékk Margrét Sigurðardóttir réttindi sem sérfræðingur í félagsráðgjöf á heilbrigðisviði.

Margrét lauk námi í félagsráðgjöf til starfsréttinda frá Háskóla Íslands árið 1987 og meistaraáráðu í félagsráðgjöf við Háskóla Íslands árið 2004.

Hún lauk einnig tveggja ára námi í fjölskylduvinnu og fjölskyldumeðferð árið 1997 og eins árs námi í hugrænni atferlismeðferð árið 2009, hvoru tveggja

við Endurmenntunarstofnun Háskóla Íslands. Margrét starfar á endurhæfingardeild Landspítalans að Grensási, hjá MS-félagi Íslands og MS setrinu. Hún veitir viðtöl við einstaklinga, pör og fjölskyldur þar sem m.a. er byggt á kerfis- og tengslakeningum og hugrænni atferlismeðferð. Margrét hefur unnið að þróun fjölskylduþjónustu og komið á laggirnar margvíslegum námskeiðum fyrir fólk með MS-sjúkdóminn og aðstandendur þeirra. Hún hefur enn fremur stundað rannsóknarvinnu, haldið fyrirlestra og skrifað greinar í Megin Stoð sem er blað MS-félagsins.

Doktorsvörn í félagsráðgjöf við Háskóla Íslands

Sigrún Harðardóttir

Þann 13. júní n.k. fer fram fyrsta doktorsvörnin í félagsráðgjöf við Háskóla Íslands.

Þá ver Sigrún Harðardóttir, félagsráðgjafi MA, doktorsverkefni sitt *Líðan framhaldsskólanemenda. Um námserfðleika, áhrifaþætti og ábyrgð samfélags*.

Leiðbeinandi er dr. Sigrún Júlíusdóttir. Aðrir í doktorsnefnd eru dr. Guðrún Kristinsdóttir og Ingólfur Ásgeir Jóhannesson. Andmælendur eru dr. Gestur Guðmundsson og dr. Guðmundur Heiðar Frímansson.

Félagsráðgjafar eru hvattir til að fjölmenna við athöfnina sem er opin og hefst kl 10:30 í hátíðarsal Háskóla Íslands.